

Εγώ έχω δικαιώματα, εσύ έχεις δικαιώματα, αυτός/αυτή έχει δικαιώματα ...

Όλοι έχουν δικαιώματα. Επιπλέον, ως αγόρι ή κορίτσι ηλικίας κάτω των 18 ετών, έχεις ορισμένα συγκεκριμένα δικαιώματα. Ένας κατάλογος των δικαιωμάτων αυτών υπάρχει στη Σύμβαση των Ηνωμένων Εθνών για τα Δικαιώματα του Παιδιού, μαζί με τα βήματα που πρέπει να κάνουν οι κυβερνήσεις για να σε βοηθήσουν να ασκήσεις τα δικαιώματα αυτά.

Η επιβίωσή σου, η προστασία σου και η ανάπτυξή σου

- Έχεις δικαίωμα προστασίας των συμφερόντων σου σε όλες τις αποφάσεις που σε αφορούν, και δεν πρέπει να αντιμετωπίζεις διακρίσεις εξαιτίας, για παράδειγμα, της καταγωγής σου, των απόψεών σου, των πεποιθήσεών σου ή του φύλου σου.
- Έχεις δικαίωμα στη ζωή και σε μια ισορροπημένη και υγιή σωματική, νοητική, πνευματική, ηθική και κοινωνική ανάπτυξη.
- Έχεις δικαίωμα στη φροντίδα των βασικών αναγκών σου, όπως σίτιση, ένδυση, στέγαση και υγεία.
- Έχεις δικαίωμα προστασίας από όλες τις μορφές εκμετάλλευσης, κακοποίησης, σωματικής και ψυχολογικής βίας, συμπεριλαμβανομένων και αυτών που συμβαίνουν στην οικογένεια και σε εγκαταστάσεις φροντίδας παιδιών.
- Έχεις δικαίωμα σε εκπαίδευση υψηλού επιπέδου για να διασφαλιστεί η πληρέστερη δυνατή ανάπτυξη της προσωπικότητάς, των ταλέντων και των ικανοτήτων σου.
- Η εκπαίδευσή σου θα πρέπει να σε διδάσκει να σέβεσαι τα δικαιώματα και τις ελευθερίες των άλλων και να σε προετοιμάζει για μια υπεύθυνη ζωή σε μια ελεύθερη κοινωνία, στο πνεύμα της κατανόησης, της ειρήνης, της ανεκτικότητας, της ισότητας και της φιλίας ανάμεσα σε όλους τους λαούς.
- Έχεις δικαίωμα σε μια ευρεία γκάμα αντικειμενικών πληροφοριών.
- Εάν έχεις κάποια ψυχική ή σωματική αναπηρία, έχεις δικαίωμα σε μια αξιοπρεπή ζωή, ώστε να μπορείς να ενσωματωθείς στην κοινωνία, να αναπτύξεις την προσωπικότητά σου και να απολαύσεις τη μέγιστη αυτονομία.
- Έχεις δικαίωμα στην ξεκούραση, τη διασκέδαση, το παιχνίδι και σε ψυχαγωγικές, καλλιτεχνικές και πολιτιστικές δραστηριότητες σε κατάλληλο περιβάλλον για την ηλικία σου που σέβεται τα δικαιώματά σου.

Οι ελευθερίες σου

- Ελευθερία γνώμης : από τη στιγμή που θα είσαι σε θέση για κάτι τέτοιο, έχεις δικαίωμα να λες τη γνώμη σου για όλα όσα σε αφορούν. Η γνώμη σου θα πρέπει να λαμβάνεται υπόψη.
 - Ελευθερία έκφρασης : έχεις δικαίωμα να εκφράζεις ελεύθερα και να αναζητάς, να λαμβάνεις και να διαδίδεις πληροφορίες.
 - Ελευθερία σκέψης, συνείδησης και θρησκευματος.
 - Ελευθερία συναναστροφής : έχεις δικαίωμα να συναναστρέφσαι άλλα άτομα και να συμμετέχεις σε συναντήσεις.
- Υπάρχουν όρια στις ελευθερίες αυτές: πρέπει να σέβεσαι τα δικαιώματα και τις ελευθερίες των άλλων και δεν πρέπει να αποτελεις κίνδυνο για την κοινωνία ή για τον εαυτό σου.

Η ταυτότητά σου, η ιδιωτική σου ζωή και η οικογένειά σου

- Έχεις δικαίωμα σε ένα όνομα, μία εθνικότητα και στην προστασία της ταυτότητάς σου. Εάν ανήκεις σε μια εθνική, θρησκευτική ή γλωσσική μειονότητα δεν μπορείς να στερηθείς το δικαίωμά σου να έχεις τη δική σου πολιτιστική ζωή, τη δική σου θρησκεία ή να χρησιμοποιείς τη γλώσσα της ομάδας σου.
- Έχεις δικαίωμα στην προστασία της προσωπικής σου ζωής : το σπίτι σου, η αλληλογραφία σου, η τιμή σου και η υπόληψή σου προστατεύονται από το νόμο.
- Οι γονείς σου έχουν από κοινού ευθύνη για την ανατροφή και την ανάπτυξή σου. Έχουν δικαίωμα και καθήκον να σε καθοδηγούν για το πώς θα πρέπει να ασκείς τα δικαιώματά σου και να σέβεσαι τις υποχρεώσεις σου.
- Έχεις δικαίωμα να γνωρίζεις ποιοι είναι οι γονείς σου και να ανατραφείς από αυτούς, εκτός εάν κάτι τέτοιο δεν είναι προς το συμφέρον σου.
- Έχεις δικαίωμα να γνωρίζεις πού είναι οι γονείς σου και να πας σε μια άλλη χώρα για να είσαι μαζί τους. Οι γονείς σου έχουν το ίδιο δικαίωμα απέναντι σε σένα.
- Σε περίπτωση χωρισμού, έχεις δικαίωμα να εκφράζεις τη γνώμη σου για όλες τις αποφάσεις που αφορούν τις σχέσεις σου με τους γονείς σου. Εάν είσαι χωριστά από τους γονείς σου ή από έναν από αυτούς, έχεις το δικαίωμα να τους βλέπεις τακτικά, εκτός εάν κάτι τέτοιο δεν είναι προς το συμφέρον σου.
- Μπορεί να δοθεί άδεια για υιοθεσία μόνο εάν κάτι τέτοιο είναι προς το συμφέρον σου.

Εσύ και το κράτος

- Το κράτος πρέπει να κάνει ό,τι είναι απαραίτητο για να σου δώσει τη δυνατότητα να ασκήσεις τα θεμελιώδη δικαιώματα και ελευθερίες σου. Εάν έχεις υιοθετήσει βία, το κράτος πρέπει να σου προσφέρει βοήθεια για να ζήσεις ξανά μία κανονική ζωή. Πρέπει, με την ίδρυση ιδρυμάτων και υπηρεσιών, να βοηθήσει τους γονείς σου ή αυτούς που σε φροντίζουν. Εάν δεν μπορείς να ζήσεις με την οικογένειά σου, το κράτος πρέπει να σε προστατεύσει και να σε βοηθήσει. Πρέπει να βρει λύση που να λαμβάνει υπόψη της το παρελθόν σου και τη μόρφωσή σου και εσύ θα δικαιούσαι τακτική επανεξέταση της κατάστασής σου.
- Έχεις δικαίωμα στη δικαιοσύνη. Το κράτος πρέπει να διασφαλίσει ότι το σύστημα δικαίου είναι προσαρμοσμένο στα δικά σου συγκεκριμένα δικαιώματα και ανάγκες.
- Δεν επιτρέπεται να υποβληθείς σε βασανιστήρια, σκληρή ή ταπεινωτική τιμωρία. Δεν επιτρέπεται να εκτελεστείς ή να φυλακιστείς ισόβια.
- Δεν επιτρέπεται να συλληφθείς παράνομα. Η κράτηση πρέπει να είναι η τελευταία δυνατή επιλογή. Πρέπει να είναι όσο το δυνατόν συντομότερη και να λαμβάνονται υπόψη οι ανάγκες και η ηλικία σου. Σε περίπτωση κράτησης πρέπει να βρίσκεσαι χωριστά από ενήλικες κρατούμενους ή φυλακισμένους και, εκτός από εξαιρετικές περιπτώσεις σύμφωνες με το συμφέρον σου, θα έχεις το δικαίωμα να παραμείνεις σε επαφή με την οικογένειά σου.
- Σε περίοδο πολέμου, το κράτος πρέπει να σε προστατεύει και να φροντίζει για σένα. Εάν είσαι κάτω των 15 ετών, δεν μπορείς να καταταγείς στις ένοπλες δυνάμεις.

Και αν τα δικαιώματα σου δεν γίνονται σεβαστά;

Η άσκηση κάποιων δικαιωμάτων μπορεί να περιορίζεται για σοβαρούς λόγους, αλλά ορισμένα δικαιώματα δεν επιτρέπεται να περιοριστούν ποτέ, ακόμη και από γονείς ή δασκάλους. Αν νομίζεις ότι τα δικαιώματά σου έχουν παραβιαστεί, μπορείς :

- Να μιλήσεις σε άτομα που εμπιστεύεσαι.
- Να καλέσεις τηλεφωνικό αριθμό, ειδικό για παιδιά που έχουν πέσει θύματα βίας, και να μιλήσεις σε πρόσωπο που θα είναι σε θέση να σε συμβουλευτεί.
- Να πας στην Αστυνομία, να κάνεις μια καταγγελία και να ζητήσεις προστασία από το κράτος.
- Να επικοινωνήσεις με τον Συνήγορο του Παιδιού ή με κάποιον εθελοντικό οργανισμό που υπερασπίζεται τα δικαιώματα των παιδιών.
- Σε κάποιες περιπτώσεις μπορείς ακόμη να προσφύγεις για την υπόθεσή σου στο Ευρωπαϊκό Δικαστήριο Ανθρώπινων Δικαιωμάτων.

www.coe.int/children

© Council of Europe - Illustration: Eric Paybert